T?hsil Nazirliyi v? 1news.az ?nformasiya Agentliyinin “U?ur formulu” layih?si davam edir.

“2007-2015-ci ill?rd? Az?rbaycan g?ncl?rinin xaricd? t?hsili üzr? Dövl?t Proqram?” t?qaüdçül?rini tan?dan “U?ur formulu” layih?sinin bud?f?ki qona?? ?amil Mustafayevdir.

?amil Mustafayev 1993-cü ild? G?nc? ??h?rind? anadan olub. ?btidai t?hsilini 4 nömr?li tam orta m?kt?bd?, ümumi orta v? tam orta t?hsilini is? G?nc? Öz?l Türk Liseyind? al?b. Tam orta t?hsilini ba?a vurduqdan sonra 2010-cu ild? Bolqar?standa yerl???n Amerikan Universitetin? q?bul olunub v? orada kompüter elml?ri v? informasiya sisteml?ri üzr? ikili ixtisasla bakalavr pill?sini bitirib.

Bakalavr t?hsilinin bir semestrini mübadil? proqram? il? AB?-?n Vermont Universitetind? keçirib. Haz?rda “2007-2015-ci ill?rd? Az?rbaycan g?ncl?rinin xarici ölk?l?rd? t?hsili üzr? Dövl?t Proqram?” ç?rçiv?sind? Niderland Krall???n?n Eyndhoven Texnologiya Universitetind? (TU/e) biznes informasiya sisteml?ri üzr? magistratura t?hsili al?r, sonuncu kurs t?l?b?sidir.

- Orta m?kt?b ill?rind? u?urlar?n?z. Daha çox hans? f?nl?r? maraq göst?rirdiniz?

- Orta m?kt?bd? ?sas?n riyaziyyat, kimya v? ingilis dili f?nl?rin? maraq göst?rirdim. IX v? X sinifl?rd? kimya v? ingilis dili üzr? ??h?r birinciliyinin qalibi olmu?am. ?lk mü?lliml?rimi çox göz?l xat?rlay?ram v? fürs?t dü?dükc? onlar? ziyar?t edir?m. Mü?lliml?rim m?nim t?hsilimd? böyük pay sahibidirl?r v? onlar? unutmaq günah olard?. Bu gün? kimi qazand???m bütün nailiyy?tl?r? gör? öz sah?l?rind? güclü savada malik olan mü?lliml?rim? borcluyam.

- Sizd? ixtisas?n?za maraq nec? v? n? vaxtdan yarand??

- Orta m?kt?bd? kimya olimpiadas?nda müt?madi i?tirak etdiyim üçün kimyaç? olma?? dü?ünürdüm. Bundan ?lav?, t?hsilimi xaricd? davam etdirm?k ist?yirdim. Ancaq 2010-cu ild? Amerikan Universitetin? daxil olduqda bu iki ist?yimin birind?n keçm?li idim, çünki h?min universitetd? kimya ixtisas? mövcud deyildi. U?aql?qdan da dig?r mara??m kompüterl?r? idi v? bel?c? kompüter elml?ri üzr? t?hsil alma?? q?rara ald?m.

- Xaricd? t?hsil alma?a nec? q?rar verdiniz?

- M?kt?bd? ingilis dilin? mara??m böyük idi. M?kt?bd?n sonra is? dil kurslar?na gedirdim. IX sinifd?n is? xaricd? t?hsill? maraqlanma?a ba?lad?m. Orada müxt?lif ixtisaslar üzr? t?hsil alan az?rbaycanl? t?l?b?l?r tapd?m v? onlarla müt?madi dan??ma?a ba?lad?m. Bel?c? bu ist?k daha da böyüdü v? 2010-cu ild? xaricd? t?hsil alma?a yolland?m. Q?bul s?n?di ald?qda, aç???, valideynl?rim çox t?r?ddüd edirdi. Yad v? uzaq ölk?, f?rqli m?d?niyy?t, sosial ortam v? maliyy?. Ancaq xaricd? t?hsil alma??m?n g?l?c?yim üçün n? q?d?r ön?mli oldu?unu valideynl?rim? izah etdikd?n sonra raz?la?d?lar. Bu müdd?t ?rzind? ingilis dili mü?llimim v? ail? üzvl?rim ?sas d?st?kçil?rim idi.

- Dövl?t Proqram?na q?bul olunman?z x?b?rini nec? qar??lad?n?z?

- Dövl?t Proqram?na q?bul olma??m? böyük sevincl? qar??lad?m. Niderlandda t?hsil x?rcinin yüks?k oldu?unu n?z?r? alsaq t?qaüdsüz orada t?hsil alma??m qeyri-mümkün idi. Dövl?timizin g?ncl?r üçün bel? imkan yaratmas? mük?mm?l add?md?r. Bu proqram?n müsb?t t?r?fl?ri çoxdur. Birincisi, güclü müt?x?ssis olma?a savad? v? qabiliyy?ti olub, maliyy? imkan? olmayan g?ncl?r üçün ?la fürs?tdir. ?kincisi, Az?rbaycan g?nc ölk? oldu?u üçün b?zi ixtisaslar yeni-yeni inki?af etm?y? ba?lay?r, ancaq Avropa v? Amerika t?hsil sistemind? bu ixtisaslar çox inki?af edib. Bel? ixtisaslara ?sas?n texnologiya il? ba?l? olan sah?l?r aiddir. Buna gör? d? Dövl?t Proqram? bu ixtisaslar üzr? xaricd? t?hsil al?b t?crüb? toplamaq üçün mühüm bir proqramd?r. Üçüncüsü, bu proqram vasit?sil? ?cn?bi ölk?d? t?hsil alark?n oran?n ?n yax?? t?crüb?l?rini götürüb g?l?c?kd? Az?rbaycanda t?tbiq etm?k mümkündür. Dördüncüsü is? ümumilikd? xaricd? t?hsil insan?n öz inki?af? üçün müsb?t hald?r.

- T?hsilimizd? ged?n son prosesl?r? münasib?tiniz nec?dir?

- T?hsilimizd? ged?n son prosesl?ri yax?ndan izl?yir?m. Xaricd? t?hsil alan güclü müt?x?ssisl?rin Az?rbaycan universitetl?rin? c?lb edilm?si müsb?t hald?r. H?mçinin m?kt?bl?r üçün müt?madi olaraq yenilikl?rin t?tbiq olunmas? Az?rbaycan?n g?l?c?yi üçün çox ön?mlidir. Ali m?kt?bl?rimiz? g?ldikd? is?, ist?rdim diplom i?i yazan t?l?b?l?r bu i?i ?irk?tl?rd? yazs?nlar. Bunun üçün is? universitetin ayr?-ayr? ixtisaslar üzr? müxt?lif ?irk?tl?r? s?x ?laq?l?ri mövcud

olmal?d?r. M?s?l?n, bizim universitetd? 10 t?l?b?d?n 9-u ist?r bakalavr, ist?rs? d? magistr pill?si üzr? diplom i?ini ?irk?td? yaz?r. Bu, bütün t?r?fl?r üçün s?m?r?lidir. ?irk?t pulsuz v? ya kiçik pul müqabilind?, t?l?b? vasit?sil? h?r hans? mövzu bar?d? sual?na cavab tapa v? ya üzl??diyi ç?tinliyi aradan qald?ra bilir. Universitet m?zun etdiyi t?l?b?nin real i? t?crüb?sin? malik olma??na v?sil? olur v? dünyaya öz töhf?sini vermi? olur. T?l?b? is? bunun müqabilind? h?m t?hsilin? d?st?k üçün mü?yy?n m?bl??d? pul qazan?r, h?m real i? t?crüb?sin? malik olur, h?m d? diplom i?ini bitirdikd?n sonra h?min ?irk?td? qal?b i?l?m?k ?ans? ?ld? edir.

- T?l?b? h?yat?n?z nec? keçir? Mütali?y? münasib?tiniz?

- T?l?b? h?yat?m t?k t?hsil almaqdan ibar?t deyil. Asud? vaxt?m? futbol oynamaqla, dostlar?mla birg? g?zm?kl?, az?rbaycanl?lar?n topla?d??? müxt?lif t?dbirl?r? qat?lmaqla, Az?rbaycan?n mühüm dövl?t bayramlar? v? xüsusi günl?ri il? ba?l? universitetd? t?dbirl?r t??kil etm?kl? keçirir?m. Bundan ba?qa, Avropada futbol üzr? Az?rbaycan milli komanda v? klublar?n? d?st?kl?y?n azarke? qrupunun (Milli D?st?) h?mt?sisçisi kimi müt?madi olaraq idmanç?lar?m?za d?st?k oluruq. Mütali?y? münasib?tim yax??d?r. Kitab oxumasam da, ?sas?n onlayn mütali? il? m???ul oluram. ?xtisas?ma aid yenilikl?ri müxt?lif onlayn portallardan oxuyuram. H?mçinin dünya siyas?tin? mara??m oldu?u üçün tez-tez bununla ba?l? x?b?rl?ri oxuyuram.

- Niderland t?hsil sisteminin üstünlükl?ri bar?d? n? dey? bil?rsiniz?

- Niderland t?hsil sisteminin bir çox üstünlükl?ri var. Niderland universitetl?rinin ist?nil?n pill? üzr? diplomu dig?r universitetl?rin diplomu il? ekvivalent say?l?r. Y?ni, Eyndhoven Texnologiya Universitetind? bakalavr pill?si üzr? m?zun olan ??xsl?, Delft Texnologiya Universitetinin eyni pill? v? eyni ixtisas üzr? m?zun olan ??xs b?rab?r savada malik oldu?u kimi q?bul edilir. Buna gör? d? magistratura v? ya PhD pill?si üzr? ist?nil?n Niderland universitetin? imtahans?z q?bul ola bilir. N?z?ri bilikl? yana?? praktik biliy? d? çox üstünlük verilir. Dem?k olar ki, bütün mühazir?l?rd? ?n az? bir qrup layih?si olur v? bu layih? mövcud ?irk?tin real m?lumatlar?na ?saslan?r. Bunun is? t?crüb? bax?m?ndan g?l?c?kd? t?l?b?nin h?r hans? ?irk?td? i?l?m?sin? müsb?t t?siri var. Oxudu?um ali t?hsil mü?ssis?si Niderland?n 2 ?n güclü texnologiya universitetind?n biridir. Müh?ndislik v? IT üzr? dünyan?n top 100-lüyün? daxil olan bu universitet g?l?c?yin ?n pe??kar müt?x?ssisl?rini yeti?dirm?kl? m???uldur. Ali m?kt?b 2016-c? ilin n?tic?l?rin? ?sas?n, universitet-?irk?t ?laq?l?ri n?tic?sind? haz?rlanan t?dqiqatlar?n say?na gör? Harvard Universitetini d? qabaqlayaraq dünyada 1-ci yer? layiq görülüb. Burada d?rs dey?n ?n m??hur riyaziyyatç? aliml?rd?n biri Edsger Deykstra olub. ?xtisas?m is? biznes informasiya sisteml?ridir (B?S). Bu ixtisas kompüter elml?ri v? s?naye müh?ndisliyi kafedralar?n?n birg? t?sis etdiyi bir ixtisasd?r. Bu ixtisasda daha çox informasiya sisteml?rind?n istifad? edil?r?k biznes prosesl?rinin t??kili, t?hlili v? optimalla?d?r?lmas? öyr?dilir. Bu proqram?n 2 illik olmas? is? ?lav? üstünlükdür, çünki bu pe??y? tam yiy?l?nm?k üçün yet?rli q?d?r vaxt imkan? olur. Seçdiyim ixtisas?n ?n ön?mli c?h?tl?rind?n biri is? ist?nil?n biznes prosesinin optimalla?d?r?lmas?d?r. Sirr deyil ki, ist?r dövl?t, ist?rs? d? öz?l ?irk?tl?rd? h?m maliyy?, h?m d? ?m?liyyatlar?n apar?lmas? istiqam?tind? optimalla?d?rmaya ehtiyac var..

-Universitetd? mü?llim-t?l?b? münasib?tl?ri nec? qurulub?

- Oxudu?um universitetd? mü?llim-t?l?b? münasib?tl?ri d?rs zaman? interaktiv olur. T?l?b? ist?nil?n zaman mü?llimi dayand?r?b sual ver? bil?r. Bundan ba?qa b?zi vaxtlarda d?rsi, qrupun bir t?l?b?si keçir. Bunun üstün c?h?ti is? h?min mövzunu dig?r t?l?b? yolda??n?n prizmas?ndan dinl?yib daha asan qavramaqd?r. Yegan? problem mü?lliml?rd?n d?rsd?n k?nar yard?ma ehtiyac olduqda bir çox zaman m???ul olmalar? v? t?l?b?y? vaxt ay?ra bilm?m?l?ridir. M?s?l?n, Az?rbaycanda bu probleml? heç vaxt qar??la?mam??am. T??ssüfl?r olsun ki, burada bel? hal tez-tez ba? verir. S?b?b kimi is? mü?lliml?rin dig?r t?dqiqat i?l?ri il? m???ul olmas?n? göst?rirl?r.

-Universitetd? mühazir? v? imtahan sessiyas? nec? t??kil olunur?

- Universitetd? mühazir?l?r dig?r universitetl?rd? oldu?u kimi standart t??kil olunur. ?sas?n slayd t?qdimatlar?ndan istifad? ed?r?k t?l?b?l?r? d?rsi ba?a sal?rlar. B?zi hallarda h?ft?nin 1 d?rs günü ?vv?lki d?rs gününd? keçil?n d?rsin kiçik imtahan? t??kil olunur. Bel? olan halda t?l?b? h?r mövzunu müt?madi oxuyur v? son ana saxlam?r. ?mtahanlara n?zar?t çox ciddi ??kild? olur. Telefonlar?n çantan?n için? qoyulmas? t?l?b olunur. N?zar?t? is? ?sas?n ya?l? i?siz ??xsl?r c?lb olunur ki, bu da ?m?k qabiliyy?tini itirmi? v?t?nda?lara ?lav? pul qazand?rmaq m?qs?di da??y?r.

- Xaricd? t?hsilin hans? üstünlükl?rini qeyd ed? bil?rsiniz? T?l?b?l?r üçün hans? imkanlar var?

- Xaricd? t?hsilin üstünlükl?ri çoxdur. Xaricd? t?hsil t?l?b?nin dünyagörü?ünü art?r?r, yad ölk?d? s?rb?st

ya?amaq t?crüb?si qazand?r?r, yeni m?d?niyy?tl?r öyr?nm?k, ingilis dilini inki?af etdirm?k v? müxt?lif f?rqli t?crüb?l?r qazanmaq ?ans? yarad?r. H?mçinin h?r ölk?nin öz ixtisasla?m?? sah?si var v? o sah? üzr? güclü müt?x?ssisl?r yeti?dirirl?r. ?g?r bir t?l?b?nin mü?yy?n ixtisas üzr? xaricd? oxumaq arzusu varsa, mütl?q o ixtisas üzr? güclü inki?af? olan ölk? v? onun universitetini seçm?k laz?md?r. Böyük universitetl?rin çox böyük kompaslar? olur ki, bu da t?l?b?l?r? d?rsd?n k?nar özünü inki?af etdirm?k üçün ?lav? imkanlar yarad?r. M?s?l?n, universitetin bir çox idman növl?ri üçün bir neç? meydanças?, üzgüçülük hovuzu v? idman zallar? olur. Az?rbaycanda oldu?u kimi, xarici universitetl?rd? d? t?l?b?l?r müxt?lif elmi t?dqiqatlara c?lb olunur, onlar?n bilikl?rind?n v? t?crüb?l?rind?n yararlanma?a çal???rlar. Bir çox bel? elmi t?dqiqatlar is? yeni innovativ m?hsulun yaranmas?na g?tirib ç?xar?r ki, bu da h?m universitet, h?m mü?llim, h?m t?l?b?, h?m d? b???riyy?t üçün h?rt?r?fli xeyirdir.

- Xaricd? t?hsil sizin ümidl?rinizi do?rultdumu? Q?na?tl?riniz nec?dir?

- Dü?ünür?m ki, xaricd? t?hsil m?nim ümidl?rimi do?rultdu. T?bii ki, tam do?rultmas? üçün t?hsilimi bitirib ixtisas?m üzr? yax?? i? yeri tapmaq ön?mlidir. Ancaq dü?ünür?m ki, yax?? müt?x?ssis üçün i? yeri tapmaq heç d? ç?tin deyil. Yet?r ki, universiteti bitir?n m?zun ixtisas? üzr? pe??kar müt?x?ssis olsun v? i?l?m?k h?v?si olsun.

- Bir g?nc olaraq Az?rbaycan? Niderlandda t?bli? ed? bilirsinizmi? Az?rbaycanla ba?l? hans? t?dbirl?riniz olub?

- Az?rbaycan diasporas? il? s?x ?laq?l?rim var. Müt?madi olaraq ist?r s?firlik, ist?rs? d? diaspora t??kilatlar?n?n keçirdikl?ri ön?mli t?dbirl?r? qat?l?r?q, t??kilind? köm?k edirik. Bir çox yeni g?l?n t?l?b?l?r üçün uy?unla?ma müdd?tin? ehtiyac oldu?undan onlarla ?laq? saxlamaq b?zi vaxtlarda ç?tin olur v? ?laq? yarand??? zaman is? t?hsilinin bitm?sin? çox az zaman qald???n? mü?ahid? edirik. Buna gör? d?, t?l?b?l?r olaraq çal???r?q ki, bütün universitetl?rd? ?n az? 1 t?l?b? il? müt?madi ?laq?d? olaq v? yeni az?rbaycanl? t?l?b?l?r g?ldikd?, onlar? Az?rbaycan?n t?bli?in? c?lb ed?k. Dü?ünür?m ki, Az?rbaycan? yet?rinc? t?bli? ed? bilirik. ?st?r t?hsilimizl?, ist?r m?d?niyy?timizl?, ist?rs? d? bayram günl?rind? keçirdiyimiz müxt?lif t?dbirl?rl?.

20 Yanvar v? Xocal? soyq?r?m? qurbanlar?n?n xatir?sinin an?m günl?rind? ?sas?n diasporan?n t??kil etdiyi t?dbirl?r? qat?l?r?q. Keç?n ilin aprel ay?nda erm?nil?r t?r?find?n Az?rbaycan?n c?bh? bölg?l?rind? ya?ayan v?t?nda?lar?m?za qar?? olan t?xribatla ba?l? Haaqada yerl???n erm?ni s?firliyi önünd? aksiyada i?tirak etdik. Aksiyaya Niderland Krall???n?n müxt?lif universitetl?rind?n 50-y? yax?n t?l?b? d? qat?lm??d?. Bayram günl?ri il? ?laq?dar t?dbirl?r? g?ldikd? is?, keç?n ilin 28 may tarixind? Eyndhoven Texnologiya Universitetind? 2 t?dbir keçirdik. Universitetin kitabxanas?n?n giri?ind? Az?rbaycan?n m?d?niyy?tini, tarixini, co?rafiyas?n?, xalçalar?n?, flora v? faunas?n?, h?qiq?tl?rini v? dig?r mühüm c?h?tl?rini ?ks etdir?n kitabçalar v? bukletl?rd?n ibar?t stend yerl??dirdik. Ümumilikd? stend? yüks?k maraq var idi. Müxt?lif ölk?l?rd?n t?l?b?l?r stendimiz? yax?nla??b kitabçalar? götürürdül?r, suallar verirdil?r.

-G?l?c?k planlar?n?z?

- G?l?c?k planlar?m t?hsilimi bitirib, Az?rbaycan üçün güclü müt?x?ssis olmaq, h?m ölk?miz?, h?m d? b???riyy?t? xeyir verm?kdir. T?bii ki, oldu?um yerd?n as?l? olmayaraq, Az?rbaycan?n t?bli?ini d? davam etdirm?k g?l?c?k planlar?ma daxildir.

1news.az